

คิดใหญ่ แต่ไม่ควรเริ่มต้นใหญ่

บทความโดย : ณรงค์วิทย์_แสนทอง

อีเมล : narongwit_s@hotmail.com,

narongwit@peoplevalue.co.th

ในสมัยเด็ก ๆ ผมได้สังเกตเห็นความแตกต่างของวิถีคิดและวิถีการดำเนินชีวิตของคนสองกลุ่มคือ กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่มักจะอาศัยอยู่ในตลาด อาชีพที่ส่วนใหญ่คือเปิดร้านขายของ และกลุ่มคนไทยที่มีอาชีพทำการเกษตรมีที่ดินซึ่งได้มาจากมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษ ตอนแรกคนไทยเชื้อสายจีนมักจะเริ่มต้นจากร้านขายของชำเล็กๆ หรือไม่กี่ปลุกผักขาย ที่อยู่ก็อาจจะเป็นแค่เพิงพ้อที่จะหลบแดดหลบฝนได้เท่านั้น คนกลุ่มนี้พยายามเก็บหอมรอมริบจนค่อยๆ เติบโตขึ้นมาทีละเล็กละน้อยแต่เติบโตอย่างอย่างมั่นคง จากกระท้อ กลายเป็นห้องแถว จากห้องแถวกลายเป็นตึกสองชั้นสามชั้น จนกลายเป็นกิจการใหญ่โต ในขณะที่คนไทยกลุ่มที่สองที่เคยทำสวนทำไร่จากฐานะคหบดีใหญ่ในหมู่บ้าน เมื่อที่ดินถูกแบ่งให้ลูกให้หลานทอดแล้วทอดเล่า มรดกทางทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นที่ดิน เรือกสวนไร่นา บ้านหลังใหญ่ๆ ก็เหลืออยู่น้อยลงๆ ทุกรุ่น สุดท้ายหลายคนก็ต้องขายที่ขายทางไป บางคนก็คิดการใหญ่อยากจะทำรวยเหมือนคนไทยเชื้อสายจีนบ้าง อยากจะผันตัวเองจากเกษตรกรมาเป็นพ่อค้า แต่คนกลุ่มที่สองนี้มักจะเริ่มต้นทำอะไรเกินตัว เพราะค่านิยมของคนไทยโดยเฉพาะคนในชนบทมักจะคำนึงถึงหน้าตามากกว่าเรื่องอื่น เช่น ถ้าจะทำกิจการต้องเปิดตัวให้ใหญ่โต บางคนเริ่มเปิดกิจการใหญ่โตมีตึก 5 ชั้น แต่ด้วยความที่ไม่ได้เกิดจากสายเลือดของคนทำมาค้าขายที่แท้จริง ทำให้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดประสบการณ์ ในการค้าขาย สุดท้ายตึกที่เคยเริ่มต้นทำพิธีเปิดซึ่งมี 5 ชั้นๆ ค่อยๆ ลดลงมาทีละชั้น สุดท้ายเหลือเพียงขายกล้วยเดี่ยวแบบรถเข็นหรือไม่ก็กลับไปรับจ้างทำสวนเหมือนรุ่นปู่ตายาย

ถึงแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป แต่ผมก็ยังเชื่อว่าเรื่องแบบนี้ยังมีให้เห็นอยู่มากในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมของปัญญาชนคนทำงานแบบเราๆ พุดง่าย ๆ คือคนที่ทำงานเป็นลูกจ้างกินเงินเดือนนี้แหละ ผมก็ยังมีความเชื่อต่อไปอีกว่า ลูกจ้างทุกคนมีฝันที่อยากจะเติบโตก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และบางคนยังฝันถึงการเป็นเจ้าของกิจการ แต่...จะมีสักกี่คนที่สามารถสร้างฝันให้เป็นจริงได้ เจ้าของกิจการหลายคนเริ่มต้นชีวิตจากการเป็นลูกจ้างระดับกลางสุด แต่ด้วยความมานะพยายามสุดท้ายก็กลายเป็นเจ้าของกิจการที่ประสบความสำเร็จได้ ในขณะที่ลูกจ้างอีกหลายคนก็คิดใหญ่ฝันใหญ่ แต่ไปไม่ถึงดวงดาว เหตุผลสำคัญคือ “ใจร้อน” ไม่อยากเห็นตัวเองเป็นเจ้าของกิจการตอนอายุหกสิบ โดยเฉพาะลูกจ้างรุ่นใหม่ เช่น พอดคิดอยากจะเป็นเจ้าของกิจการ แทนที่จะหาประสบการณ์จากการทำงานให้มากพอ ก็คิดที่จะเติบโตทางลัด โดยการร่วมลงทุนกับเพื่อนๆ หรือการนำเงินก้อนหนึ่งที่ได้จากการออกจากงานไปลงทุนทำกิจการ คนที่โชคดีก็พอมีบ้าง แต่ส่วนใหญ่ไปไม่รอด เพราะขาดประสบการณ์ เพราะคิดใหญ่และทำใหญ่เท่ากับที่คิด ผลสุดท้ายทำใหญ่กว่าที่คิดเสียอีก

เหมือนกับคนมีเงินอยู่สองแสนบาทคิดจะตกแต่งบ้านใหม่ให้อยู่ในงบสองแสน เชื่อหรือไม่ครับว่าพอลงมือทำจริงๆ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมักจะเกินงบหรือที่มักจะเรียกกันว่างบบานปลายนั่นเอง เช่นเดียวกันกับการทำสิ่งต่างๆ ถ้าเราคิดใหญ่ ระวังนะ สิ่งทีลงมือทำจริงมันจะยิ่งมีภาระใหญ่กว่าที่เราคิด เพราะบางเรื่องเรายังคิดไม่ถึง จะเจอก็ต่อเมื่อลงมือทำ

ผมอยากจะเปรียบเทียบให้เห็นว่าการที่เราเร่งรีบทำอะไรเร็วกว่าเวลาที่ควรจะเป็นเหมือนกับที่เราเพาะชำต้นกล้า เราเรีบนำหน่อหรือกล้าไม้เหล่านี้ออกไปปลูกในแปลงปลูกจริงก่อนเวลาที่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่จะรอดจากแสงแดด ศัตรูพืชคงจะยากมากนะครับ ดังนั้น ถ้าใครคิดจะทำอะไร แน่ใจว่าการคิดใหญ่เป็นสิ่งที่ดี แต่การเริ่มต้นหรือลงมือทำใหญ่เลยนั้น ย่อมมีความเสี่ยงสูงมากเช่นกัน

สำหรับข้อคิดเกี่ยวกับการคิดใหญ่ แต่ไม่ควรเริ่มต้นใหญ่ ผมใคร่ขอแนะนำเป็นข้อๆดังนี้

- **คิดให้ใหญ่ คิดให้กว้าง คิดให้ลึก**

ถ้าเราต้องการจะทำอะไร ขอให้คิดถึงภาพใหญ่ไว้ก่อนเสมอ เพราะการที่เราสามารถมองภาพใหญ่ได้ จะช่วยให้เราเข้าใจสิ่งที่เราอยากจะทำได้ดีกว่า เช่น ถ้าเราต้องการจะเปิดกิจการร้านขายกาแฟเล็กๆสักหนึ่งร้านในหมู่บ้าน เราไม่ควรมองแค่ร้านขายกาแฟที่มีอยู่ในหมู่บ้านที่เราอยู่เท่านั้น แต่จะต้องมองไกลออกไปข้างนอก มองกว้างไปถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับร้านขายกาแฟ มองลึกลงไปถึงเทคนิค กลยุทธ์ ในธุรกิจกาแฟให้ได้ก่อน ก่อนที่จะคิดลงมือทำ ถ้าเราเป็นลูกจ้าง แล้วเราฝันอยากจะเป็นผู้บริหารระดับสูง เราก็ไม่ควรมองแค่เพียงตำแหน่งบริหารในองค์กรของเรา แต่จะต้องมองออกไปยังองค์กรอื่น มองไปยังสายงานอื่น มองลึกลงไปถึงแนวทางในการไต่เต้าไปสู่ตำแหน่งระดับสูงเหล่านั้นก่อนเสมอ

- **คิดจากเล็กไปหาใหญ่ และคิดจากใหญ่กลับมาหาเล็ก**

เทคนิคการคิดใหญ่นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรจะต้องคิดสวนกลับ ใครเริ่มคิดที่ภาพใหญ่ก็ควรจะต้องคิดสวนทางกลับมาหาภาพเล็กอีกครั้งหนึ่ง ใครเริ่มคิดจากภาพเล็กก่อน ก็ควรจะขยายความคิดออกไปสู่ภาพใหญ่ด้วย เพราะการคิดแบบนี้จะช่วยกรองความคิดของเราให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในสิ่งที่เราต้องการจะทำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยให้เราเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของความฝัน(ภาพใหญ่) กับความจริง(สิ่งเล็กๆที่เราจะเริ่มทำ)ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ถ้าจะให้ดีไปกว่านี้ ก็ควรจะคิดย้อนไปย้อนมาระหว่างภาพใหญ่กับภาพเล็กหลายๆรอบ เพื่อให้เกิดการตกผลึกทางความคิดมากยิ่งขึ้น

- **ทำพิมพ์เขียวทางความคิดจากเล็กไปสู่ใหญ่**

เมื่อได้ผลึกทางความคิดมาเรียบร้อยแล้ว ก็ให้วางแผนจัดทำพิมพ์เขียวของการนำความคิดไปปฏิบัติ โดยมีการกำหนดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมแต่ละอย่างไว้อย่างเป็นระบบ อะไรควรจะทำก่อน-หลัง

เหมือนกับเราทำพิมพ์เขียวเพื่อสร้างบ้านสักหลังหนึ่งที่จะต้องให้โครงสร้างทั้งหมด และรู้เลยว่าจะต้องเริ่มต้นทำจากตรงไหนก่อน และเฟสแรกที่จะทำทำแค่นั้น ถ้าจะต่อเฟสสองจะสามารถต่อกันได้อย่างไร

- **คิดใหญ่ แต่เริ่มต้นทำจากจุดเล็ก ๆ ก่อน**

ถ้าพิมพ์เขียวที่ทำไว้ดี การลงมือทำก็ง่ายขึ้น ในขณะที่ลงมือทำกิจกรรมแต่ละชิ้นแต่ละอย่างขอให้จดจ่อกับกิจกรรมนั้นๆ อย่ามัวแต่ไปกังวลกับภาพใหญ่เสียก่อน เหมือนกับการที่เราเริ่มลงมือก่ออิฐที่ละก้อน ขอให้จดจ่อกับการก่ออิฐก้อนนั้นๆ อย่าเพิ่งไปคิดว่าเราก่ออิฐก้อนนี้แล้ว บ้านเราจะออกมาสวยหรือไม่

สรุป การคิดใหญ่ ไม่คิดเล็กนั้นถือเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าเราขาดด้อยประสบการณ์ เราไม่ต้องการความเสี่ยงในชีวิตมาก ก็น่าจะเริ่มลงมือทำจากสิ่งเล็กๆก่อน ด้วยเหตุผลสองประการคือ ถ้าสิ่งเล็กๆที่ลงมือทำประสบความสำเร็จก็จะช่วยเป็นเชื้อเพลิงกำลังใจให้ชีวิตเรา ยิ่งงานชิ้นเล็กๆประสบความสำเร็จมากเท่าไร เชื้อเพลิงกำลังใจก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกันถ้างานชิ้นเล็กๆประสบความสำเร็จล้มเหลวก็ไม่เกิดผลกระทบต่อความฝันของเรามากนัก ยังพอมีเวลาแก้ตัว ยังไม่ท้อเท่าไร ไม่เหมือนกับการคิดใหญ่ ทำใหญ่และล้มเหลวครั้งใหญ่ ดังนั้น การคิดใหญ่แต่เริ่มต้นจากสิ่งเล็กๆ ก่อนก็น่าจะเป็นแนวทางให้ท่านผู้อ่านสร้างเส้นทางสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนนะครับ